

ائتلافی که خوشبختانه هرگز رخ نداد!

۵ تیر ۱۳۹۵ ساعت ۱۳:۲۷

بحران آذربایجان از جمله نقاط عطف و حساس تاریخ معاصر ایران بود. بحرانی که می رفت پاره ای دیگر از خاک کشور عزیزمان را از آن جدا کند. اگر روس ها می توانستند در این امر موفق شوند، این سومین بار می شد که توانسته بودند، بخشی از ایران را جدا نمایند. روس ها برای تحقق این امر تلاش های بسیاری انجام دادند.

جوان و تاریخ- تاریخ شفاهی

بحران آذربایجان از جمله نقاط عطف و حساس تاریخ معاصر ایران بود. بحرانی که می رفت پاره ای دیگر از خاک کشور عزیزمان را از آن جدا کند. اگر روس ها می توانستند در این امر موفق شوند، این سومین بار می شد که توانسته بودند، بخشی از ایران را جدا نمایند. روس ها برای تحقق این امر تلاش های بسیاری انجام دادند. اگرچه بیشتر بحران آفرینی روس ها در آذربایجان صورت می گرفت، اما کردستان هم بخشی دیگر از کشور بود که از لوای قدرت دولت مرکزی خارج شده و محمد قاضی بوسیله نیروهای خود بر آن تسلط یافته بود. روس ها برای جدا کردن این دو استان تلاش بسیاری کردند؛ به غیر از کمک های لجستیکی و نظامی، بخش از فعالیت های آنان در قامت تلاش برای وحدت این دو ایالت مصروف می شد. به زبان دیگر روس ها در تلاش بودند تا با هماهنگی و وحدت میان پیشه وری و محمد قاضی، آنان را در مقابل حکومت مرکزی قدرتمند تر کرده و احتمال شکست آنان را کاهش دهند.

بنابراین یکی از شانس های تاریخی مردم ایران، در کنار ناگواری های متعددی که بدان دچار شده اند، این بود که این وحدت هرگز تحقق نیافت و اختلافات این دو همیشه پا برجا ماند؛ به طوری که در همان مدت کوتاه تسلط آنان بر آذربایجان و کردستان، نیروهای این دو ایالت به درگیری نظامی با یکدیگر نیز پرداختند. آنگونه که از خاطرات قوام بر می آید او نیز در تشدید این درگیری ها و افزایش اختلاف میان دو طرف ساعی بوده است. در خاطرات که به قلم حمید شوکت نگاشته شده است، آمده:

«در آغاز اردیبهشت ۱۳۲۵، به دنبال مذاکراتی که میان پیشه وری و قاضی محمد انجام گرفت، معاهده ای به امضاء رسید که بر نگرانی حکومت مرکزی افزود. شوروی که نقشی فعال در تنظیم این معاهده و ایجاد روابط میان جنبش های آذربایجان و کردستان بر عهده داشت، کوشش خود را معطوف بدان ساخته بود تا میان این دو جریان جبهه واحدی به وجود آورد. اما با وجود کوشش های مسکو، اختلافات میان این دو جنبش که بیشتر بر سر مسائل ارضی و تعیین حدود حاکمیت هر یک بود، به تنش هایی دامن زد. تنش هایی که گاه تا حد درگیری های نظامی نیز پیش رفت. قوام با آگاهی از آنچه جریان داشت، کوشش کرد بر اختلاف میان پیشه وری و قاضی محمد دامن بزند.»^۱

پی نوشت ها:

۱- حمید شوکت، در تیررس حادثه: زندگی سیاسی قوام السلطنه، تهران، نشر اختران، ۱۳۸۷، چاپ سوم، ص ۲۷۴

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۳۰۰۳/ائتلافی-خوشبختانه-هرگز-نداد-رخ-په-گز>